

Sille Ross,
Pääsküla raamatukogu juhataja

Tallinna Keskraamatukogu lugemisprogramm „Loeme valmis „Oma raamatu”

Juba aastaid on Tallinna Keskraamatukogu korraldanud lastele lugemisprogrammi „Suvi raamatuga”. See on laste poolt armastatud ja igal suvel oodatud ettevõtmine, milles on aasta-aastalt üha rohkem osalejaid. Paljud õpetajad on raamatukogu suvelugemise lülitanud ka õppeprotsessi ja soovitanud lastel suvel lugeda just sellesse kuuluvaid raamatuid.

Kuna „Suvi raamatuga” on osutunud väga populaarseks, hakkaski meil idanema mõte, et lastel võiks raamatukogus olla ka koolikuudel mõni lugemisega seotud projekt, mis läbiks tervet õppeaastat. Sügisest kevadeni toimub meie raamatukogudes küll lugemisprogramm „Raamatuga kevadesse”, kuid see on suunatud noortele alates 16. eluaastast ja täiskasvanutele.

2013. aastal Harjumaa neljas vallas läbiviidud lugemisvõistlus „Raamatupuu” aitas tublisti kaasa esmase idee lõplikule väljakujundamisele. Ja nii sai Pääsküla raamatukogus alguse lugemisprogramm 1.–9. klassidele – „Loeme valmis „Oma raamatu””.

Programmist

Programmi eesmärgiks on tähtsustada lugemist kui silmaringi ja sõnavara arendavat ning ülimalt mõnusat vaba aja veetmise vormi. Erinevalt „Suvi raamatuga” programmist aga ei loe ja võistle siin mitte iga laps enda eest, vaid terve klass ühise meeskonnana. Sügisel registreerib õpetaja klassi osalema ning ühine võistluse klasside vahel võibki alata.

Teiseks erinevuseks on see, et raamatute nimekirju pole ette antud. Lugeda võib igasuguseid raamatuid – nii neid, mida õpetaja õppekava raames on lugeda andnud, kui ka neid, mida osaleja ise vabal ajal lugeda tahab. Sobivad kõik raamatud, kuid kooliõpikud ja lastejakirjad oleme sellest programmist välja jätnud. Oluline roll on siin lisaks raamatukogule ka õpetajal, aitamaks lapsel hinnata, kas kõik loetu ikka sobib raamatu nime all esitamiseks.

„Oma raamat” moodustub laste poolt valmistatud tagasisidelehtedest. Sisulisi piiranguid nende lehtede tegemiseks ei ole, ette antud on vaid formaat – ühe loetud raamatu kohta üks A4 leht. Kuna osalevad väga erinevas vanuses lapsed ja noored, on „Oma raamatutesse” jõudnud lehed ka väga erineva sisuga – on joonistusi ja sisukokkuvõtteid, koostatud on ristsõnu ja kirjutatud analüüse. Tagasisidelehed jõuavad laste või õpetajate vahendusel raamatukokku ja nii need raamatud lehthaaval kasvavad.

Õpetajad saavad jooksvalt tagasisidet selle kohta, kuidas nende meeskonnal osalemine edeneb. Kevadeks valmib igal klassil oma „Oma raamat” ning võitjaks on klass, kelle raamatus on kõige rohkem lehti.

Tagasiside ja sisuline kasu

Esimesel aastal (2013/2014) toimus lugemisprogramm Pääsküla raamatukogus, kus osales 16 klassi 337 õpilasega ning kõigisse raamatutesse kogunes kokku 3329 lehte.

Lugemisprogrammi võitjate autasustamine Tallinna vanalinna päevadel 3. juunil 2015
Foto: Tondiraba jäähall

Õppeaasta jooksul sai raamatukogu väga palju tagasisidet nii lastelt-noortelt endilt kui ka õpetajatelt ja lastevanematelt. Palju oli vanemaid, kes tulid raamatukokku väljendama oma tänu, et raamatukogu lugemisprogramm on pannud nende lapsed vabatahtlikult lugema. Võistluse algupoole käis raamatukogus ka mitmeid vanemaid, kes olid kuulnud, et selline asi on käimas, aga nende lapse klass ei olnud veel kaasatud, samuti jõudis lapsi oma lehtedega raamatukokku enne klassi registreerumist. Ehk said mõnedki õpetajad kindlustunde programmiga liitumiseks just oma õpilastelt ja nende vanematelt.

Õpetajatelt kuulsime, et lastel möödusid vahe-tunnid loetu üle arutledes. Muret tunti nende klassikaaslaste pärast, kellele lugemine väga meeltmööda ei ole – tublimad lugejad üritasid veenda neid lugema ja jagasid raamatusoovitusi.

Vanemates klassides kasutasid õpetajad lugemisprogrammi ka õppetöös, lastes õpilastel kirjutada loetu kohta analüüsi. Sõnastada, miks mõni raamat meeldib või ei meeldi, ei pruugigi olla nii lihtne, kui esmapilgul tundub.

Programmis osalevad klassid käisid senisest sagedamini ka raamatukogutundides. Seal nähtu-kuuldu kajastus kohe ka „Oma raamatu” lehtedes – näiteks valmis peale Põhjamaade kirjanduse tunde ohtralt tagasisidelehti just tundides käsitletud raamatute kohta. See näide tõestab kirjanduslike raamatukogutundide vajalikkust, kuna need aitavad lastel avastada põnevaid raamatuid, mida hiljem mõnuga loetakse.

Kevadel köitis raamatukogu klasside õppeaasta jooksul valminud lehed raamatuteks. Programmi lõpetasime mai-kuus Nõmme linnaosa kevadfestivali Nõmme Kevad noortepäeval, kus andsime välja esimese peaauhinna Tallinna Pääsküla gümnaasiumi 2a klassile. Kohal oli lapsi kõikidest klassidest ja rõõm nende endi poolt valmis loetud raamatute üle oli suur. Nii õpilased kui ka õpetajad avaldasid lootust, et jätkame ka järgmisel aastal.

Pääsküla raamatukogu projekti „Loeme valmis „Oma raamatu”” tunnustati 2014. aastal Tallinna spordi- ja noorsooameti poolt kategoorias „Suured teod Tallinna noortele”.

Teine aasta

Programmi edu Pääsküla raamatukogus julgustas järgneval õppeaastal seda jätkama juba üle linna. 2014/2015 õppeaastal liitus programmiga 82 klassi 32 koolist ja raamatutesse sai kokku 11 820 lehte. Võitja selgitati välja igas linnaosas eraldi ning neile anti auhinnad üle Tallinna vanalinna päevadel.

Auhinnaks on mõlemal korral olnud meeleolukas ühisettevõtmine võitjatele – esimesel aastal pakkus põneva elamuse Nõmme seikluspark, teisel aastal Tondiraba jäähall.

Omaette auhinnaks on loomulikult ka „Oma raamatud”. Klassid said raamatud kätte samuti vanalinna päevadel, kus kohe asuti neid õhinaga uurima – avastamis- ja äratundmisrõõmu jagus kõigile!

See, et lugemisprogramm on pannud lapsed rohkem lugema (ka need, kes sellesse varem muidu üsna tõrksalt on suhtunud), teeb rõõmu kõigile – vanematele, õpetajatele, raamatukoguhoidjatele ja kindlasti raamatulugejatele – ning annab põhjuse võistlusega jätkata ka algaval õppeaastal. Kõik Tallinna koolide 1.–9. klassid on taas või esmakordselt oodatud osalema. Lugemine teeb meele rõõmsaks ja elu rikkamaks!